

Hayoung Choi, cello Zhora Sargsyan, piano

Igor Stravinsky
1882-1971

Suite Italienne uit Pulcinella
- Introduzione
- Serenata
- Aria
- Tarantella
- Minuetto e Finale

Frédéric Chopin
1803-1849

Introduction et Polonaise brillante voor cello en
piano in C opus 3
- Introduction: Lento
- Alla Polacca: Allegro con spirito

Sergej Rachmaninov
1873-1943

Sonate voor cello en piano in g opus 19
- Lento - Allegro moderato
- Allegro scherzando
- Andante
- Allegro mosso

Zhora Sargsyan & Hayoung Choi

Zhora en Hayoung pakken groots uit met de heerlijke melancholieke laat-romantiek van Rachmaninovs Cellosonate. Verder een vroege trotse Polonaise van Chopin en Stravinsky die gracieuze melodieën van Pergolesi omhing met een moderne jas.

Een blik in de spiegel

'Pulcinella was mijn ontdekking van het verleden, de openbaring waardoor al mijn late werk mogelijk werd. Het was natuurlijk een blik achteruit, de eerste van mijn vele liefdesgeschiedenissen in het verleden, maar het was ook in een blik in de spiegel.' Dat schreef Igor Stravinsky over zijn neo-classicistische balletmuziek Pulcinella uit 1919-1920. Daarvoor had hij een selectie gemaakt uit de werken van de achttiende-eeuwse componist Giovanni Battista Pergolesi en die gefileerd, veranderd, gemonteerd en omgevormd tot zijn eigen stijl. Dat deed hij na een dringend verzoek van Sergej Diaghilev, de directeur van de beroemde Ballets Russes. Diaghilev had een fijne neus voor wat bijzonder, groots of vernieuwend was. In de jaren 1909 tot 1917 had hij Stravinsky gelanceerd met zijn grote balletten L'Oiseau de Feu, Petroesjka en Le Sacre du Printemps.

Naar aanleiding van een voorstelling van de Comedia dell'Arte kreeg Diaghilev weer een idee. Hij legde het voor aan Stravinsky, die toen, in 1919, in Zwitserland woonde en werkte. Stravinsky vertelde hierover: 'Diaghilev zei: "Ga nou niet meteen protesteren maar luister eerst. Ik weet dat je erg verrukt bent van je Alpine collegae, maar ik heb een idee dat je vast veel leuker gaat vinden dan alles waar zij mee aankomen. Ik wil graag dat je eens kijkt naar wat enorm leuke achttiende-eeuwse muziek [Pergolesi] met het idee om het te orkestreren voor een ballet.'" Pulcinella betekende een stijlrevolutie voor Stravinsky. Zijn grote balletten waren sterk ritmisch en omvangrijk georkestreerd, maar met Pulcinella leek hij zich te willen voegen naar het kleinere achttiende-eeuws orkest. Typisch achttiende-eeuws is ook de doorgaande ritmische motoriek en het vraag- en antwoordspel, dat we kennen van het barokke concerto grosso. Typisch twintigste-eeuws zijn natuurlijk de verrassende motiefjes op de verkeerde plek in de maat en de soms curieuze tegenstemmen. Met Stravinsky's Pulcinella was het neo-classicisme geboren. Later distilleerde Stravinsky uit de balletmuziek een handvol delen en schreef die om voor viool en piano (hier viool en cello) tot de Suite Italienne (1933), een mooie mix van Pergolesi's gracieuze melodieën en Stravinsky's pittige smaak.

Frédéric Chopin

Frédéric Chopin schreef slechts een handvol werken die niet voor zijn eigen instrument, de piano, zijn bestemd. Een van die stukken ontstond nog voor hij op concertreis ging naar Wenen en zich vestigde in Parijs als de poëet van het klavier: Introduction et polonaise brillante in C opus 3 voor cello en piano.

Als troost voor een onbeantwoorde verliefdheid had Chopins vader hem voor een week meegenomen naar het landgoed van prins Radziwill. Daar zette Chopin de Polonaise brillante op papier, speciaal voor een van de dochters van de prins die piano speelde, Wanda, en haar cello spelende vader. Later schreef Chopin aan een vriend dat het een louter salonstuk was om te showen met de vingervlugheid van Wanda. Vandaar de dominante pianopartij met zijn parelende omspelingen en versieringen en de veelal begeleidend maar wel 'zingende' cellopartij. Niettemin hield Chopin het stuk in ere. Tijdens een concertreis in 1830 speelde hij de Polonaise brillante met de befaamde cellist Joseph Merk. Twee jaar na aankomst in Parijs voegde hij de Introduction toe en liet hij zich door de cellist August Joseph Franchomme helpen bij de revisie en uitbreiding van met name de cellopartij. Zo verscheen de sprankelende Introduction et polonaise brillante in C opus 3 in druk in 1833. Dankzij de vriendschap met Franchomme ontstond in 1846 nog Chopins Sonate voor cello en piano. Dat werk gaf hij samen met Franchomme ten beste bij zijn gedenkwaardige laatste optreden in Parijs op 16 februari 1848.

Russische laat-romantiek

In 1943 overleed op Beverly Hills in Californië Sergej Rachmaninov, Ruslands laatste romanticus. Hij was op enkele dagen na zeventig jaar geworden. Rachmaninov leeft vooral voort dankzij enkele werken uit het ijzeren repertoire, zoals het populaire meeslepende Tweede pianoconcert. Uit zijn kleine kamermuziekoeuvre klinkt hier zijn Cellosonate in g opus 19, geschreven in 1901, kort na de gelukkige worp van het Tweede pianoconcert waarmee de melancholicus zich uit een zware depressie werkte en revanche nam op de noodlottige flop van zijn Eerste symfonie in 1897.

De Cellosonate is een machtige brok laat-romantiek in de beste traditie van de Tsjaikovski-school. Rachmaninov had dan ook een van Ruslands groten in gedachten bij dit stuk, cellist Anatoli Brandukov, bevriend met Pjotr Iljitsj Tsjaikovski en een kosmopoliet die leefde in Zwitserland en Frankrijk en musiceerde met Camille Saint-Saëns. Bij het tastende begin is er nog geen spoor van de dramatiek die komen gaat. Want de piano is een geduchte partner in deze sonate die soms aandoet als een verkapt pianoconcert. En overall is er die prachtige Rachmaninov-mix van breed gewelfde elegische melodieën en pianistische arabesken en virtuositeit. Het Tweede pianoconcert is misschien wel het meest nabij in het derde deel, Andante, waar de piano het voortouw neemt met een lieflijk thema dat intiem en toch gepassioneerd aandoet. Wanneer de cello zijn intrede doet ontvouwt de muziek zich op een manier die sterk aan het tweede deel van het Tweede pianoconcert doet denken. Na een krachtig hoogtepunt kalmeren de noten tot een zacht einde.

Hayoung Choi

De Zuid-Koreaanse celliste Hayoung Choi, geboren in 1998 in Bielefeld, veroverde in 2022 in een keer de wereld met het winnen van de befaamde Koningin Elisabethwedstrijd voor cello. Maar ook al eerder verbaasde ze jury's en publiek met haar grote muzikalent. Als dertienjarige won ze de eerste prijs op de Johannes Brahms International Competition in Oostenrijk, als jongste winnaar in de geschiedenis. Verder won ze eerste prijzen op de Krzysztof Penderecki International Cello Competition in Polen, het Antonio Janigro Internationaal Celloconcours in Kroatië en het Justus Dotzauer Internationaal Celloconcours in Duitsland. Tijdens de Kronberg Cellomasterclasses ontving ze de 'Landgraaf van Hessen Prijs' en de 'Leyda Ungerer Muziekprijs'.

Als solist debuteerde Hayoung Choi in 2021 bij het Boston Philharmonic Orchestra, waarna optredens volgden met onder meer Kremerata Baltica Orchestra, Camerata Salzburg, het orkest van de Frankfurter Oper en het Kamerorkest van Barcelona en orkesten in Zuid-Korea. Hayoung Choi speelde op het City of London Festival, op de Cello Biënnale in Amsterdam, het Kronberg Cello Festival in Duitsland en het Pablo Casals Festival in Prades. Kamermuziek speelde ze met Gidon Kremer, Christian Tetzlaff, Kim Kashkashian, Jörg Widmann en Mitsuko Uchida. Hayoung Choi begon haar muzikale opleiding aan de Korean National University of Arts en studeerde verder aan de Purcell School of Music in Engeland. Tussen 2014-2017 studeerde ze bij Frans Helmerson aan de Kronberg Academy in Duitsland waar ze haar bachelor- en masterdiploma behaalde.

Zhora Sargsyan

De Armeense pianist Zhora Sargsyan kreeg internationale aandacht na het winnen van de 3e Grand Prix op het prestigieuze Internationale pianoconcours Long – Thibaud in Parijs in 2019. Vele concerten brachten hem naar verschillende landen van de wereld, waar hij zowel als solist als in kamermuziekverband optrad. Hij speelde onder meer op het Deutschlandsberger Festival en de Salzburger Schlosskonzerte in Oostenrijk, de Bachtage Potsdam, het Harleshauser Musikfest en het Niesthetal Klavierfestival in Kassel, de Amici di Paganini in Genua en het Hvide Sande Festival in Denemarken.

Zhora Sargsyan trad op met orkesten als het Orchestre national de France, het Armeens Symfonie Orkest en het Armeense Opera- en ballettheaterorkest, de Kammer Akademie Halle. Enkele jaren vormde Zhora Sargsyan een duo met violiste Natalia Prishchenko. Hij volgde masterclasses bij Dmitry Bashkirev, Eldar Nebolsin, Paul Lewis, Severin von Eckardstein en Hortense Cartier-Bresson. Hayoung chpoMomenteel woont en studeert hij in Berlijn aan de Universität der Künste in Berlijn bij Klaus Hellwig. Daarvoor studeerde hij in zijn geboorteplaats aan het Staatsconservatorium van Yerevan bij Vagharshak Harutyunyan. Hij werd ondersteund door de Ad Infinitum en Clavarte Foundations, de Paul Hindemith Foundation en het Richard Wagner Verband in Berlijn.